

Op 20 augustus 2021 zijn bij de raadsgriffie vragen binnen gekomen van de heer Jan Willem Elferink van de fractie PVV gericht aan de voorzitter van de Raad op grond van ex artikel 35 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de Raad. Het college van Burgemeester en Wethouders beantwoordt de vragen als volgt.

Betreffende beantwoording schriftelijke vragen van de heer Jan Willem Elferink (PVV) inzake Mantelzorgwaardering.

Waardering helpt mantelzorgers om de hulp die zij bieden langer vol te houden. Gemeenten hebben de plicht mantelzorgers die waardering aan te bieden, bijvoorbeeld in de vorm van geld, cadeaubonnen of een kortingspas. Deze is vastgesteld in de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (W.M.O.) artikel 2.1.6.

Bij verordening wordt bepaald op welke wijze het college zorg draagt voor een jaarlijkse blijf van waardering voor de mantelzorgers van cliënten in de gemeente.

Nu blijkt dat sinds 2019 de gemeente Enschede deze heeft afgeschaft.

(Bron: [Mantelzorgwaardering - MantelzorgNL](#))

Tevens willen wij u op het volgende stuk opmerkzaam maken:

https://mantelzorgelijk.nl/mijn-ontslagbrief-als-mantelzorger/?fbclid=IwAR0fqek4R4B_S7a8mq-E_oJYpq393dUHIP8biLiln0x8Ym9ctG5Wit3A_7M

Daarom stellen wij de volgende vragen.

1. Is het college op de hoogte van deze wet art 2.1.6? en waarom houdt u zich dan niet aan deze wet?

Artikel 2.1.6. van de Wet maatschappelijke ondersteuning verplicht gemeenten om bij verordening te bepalen dat zij zorgdragen voor een jaarlijkse blijf van waardering voor mantelzorgers.

In onze verordening jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning hebben we dit ook opgenomen.

Gemeenten beslissen zelf over de vorm van deze waardering en er bestaat geen verplichting om deze in geldelijke vorm te verstrekken.

Door de jaren heen zijn er in Enschede verschillende vormen van waarderingen geweest; van een geldelijke bijdrage tot een online in te zetten voucher.

Vanaf 2020 zou deze plaatsvinden in de vorm van een georganiseerde dag (na input van mantelzorgers). Zoals aangegeven in de raadsbrief met kenmerk 2000091462 kon deze door het Covid-19 Rijksbeleid geen doorgang vinden. Als alternatief hebben we in november de reguliere communicatiekanalen als blijf van waardering ingeschakeld en heeft M-pact, als subsidiepartner op het gebied van Mantelzorg, aanvullende diensten verleend.

2. De mantelzorgwaardering is in Enschede werkelijk afgeschaft maar met welke reden?

Uw raad heeft met ingang van 2018 fors bezuinigd op de mantelzorgwaardering.

We voeren de waardering echter nog wel uit, zij het in (financieel) afgeslankte vorm.

3. Is het college van plan om de o zo belangrijke mantelzorger opnieuw te gaan belonen en zo ja in welke vorm ?

Zie het antwoord op vraag 2.

Indien er een geldelijke waardering heringevoerd moet worden, dan is het aan uw raad om hier budget voor vrij te spelen. Uw raad heeft in de programmabegroting 2018-2021 € 700.000,- per jaar beschikbaar gesteld voor mantelzorgondersteuning, inclusief mantelzorgwaardering. De (uitvoerings)-kosten van de mantelzorgwaardering in geldelijke vorm overstijgen dit bedrag ruimschoots.

4. Beseft het college dat wanneer zij mantelzorgers belonen dit een extra stimulans geeft om dit belangrijk werk te kunnen uitvoeren?

Dat besef is er en daarom zoeken we jaarlijks naar manieren waarop we onze waardering kunnen uitspreken.

Misschien wel belangrijker vinden we echter de doorlopende en fysieke ondersteuning die we aan mantelzorgers kunnen bieden. We subsidiëren daarom maatschappelijke partners, draaien projecten en bieden kosteloos cursussen aan. We werken doorlopend aan informatiestromingen en financieren de mantelzorgcommunities. Het thema Mantelzorg neemt in de doorontwikkeling van de Sociale Basis (infrastructuur) een prominente plek in om in de toekomst onze mantelzorgers nog beter te kunnen ondersteunen. Daarnaast is ons wijkteam getraind om informatie, hulp en ondersteuning te bieden aan mantelzorgers. Met de intree van Covid-19 hebben we onze pijlers op Enschedese kinderen gezet en financieren we een externe partner om kinderen in mantelzorg situaties bij te staan.

5. Beseft het college dat wanneer mantelzorgers uit protest stoppen de zorg zal moeten worden overgenomen door professionals met alle kosten van dien?

Dat besef is er.

Aanvullend: we hebben niet het vermoeden dat mantelzorgers stoppen omdat zij geen eenmalige waardering, in welke vorm dan ook, vanuit de gemeente ontvangen. Uit de mantelzorgmonitor blijkt zelfs dat één derde van de mantelzorgers geen behoefte heeft aan een mantelzorgwaardering.

We weten wel dat mantelzorgers stoppen om andersoortige redenen. Een van die redenen is de zorgwaarde door de combinatie met betaald werk. De tijd van éénverdieners, waarbij de partner ruimte heeft om familieleden te mantelzorgen, is voorbij.

Als gemeente proberen we de combinatie dragelijker te maken zodat mantelzorgers niet omvallen¹. Op de lange duur lijkt dat belangrijker dan de waardering zelf.

6. Hoe groot (in percentage van de aantallen mantelzorgers in Enschede) acht het college de kans dat mantelzorgers gaan stoppen met hun werk?

Percentages over de kans dat mantelzorgers gaan stoppen met mantelzorgen zijn niet beschikbaar.

Aanvullend: door de participatie samenleving en demografische ontwikkelingen neemt de zorgdruk onder mantelzorgers toe. Zoals aangegeven; als gemeente proberen we hierop in te spelen. Met de inzet van ons wijkteam en (gesubsidieerde) maatschappelijke partners pogen we overbelasting te voorkomen. Met externe projecten pogen we een mantelzorgvriendelijk klimaat in Enschede te creëren.

Mantelzorgen doe je vanuit intrinsieke overwegingen. We vinden het als gemeente ook gebruikelijk dat je voor jezelf en je naasten zorgt maar zien tegelijkertijd dat de overheid in ons huidige stelsel veel van onze inwoners verlangt. We vinden dat dit alleen houdbaar is als alle spelers in het veld meewerken, van gemeente tot rijksoverheid van werkgever tot zorgverzekering en alles daar tussenin. Zolang het mantelzorgen nog niet in de haarvaten van onze samenleving is doorgedrongen, ligt overbelasting op de loer. Langdurig mantelzorgen doe je niet 'ernaast'. We zijn daarbij afhankelijk van veel factoren en dito spelers en niet op alles hebben we invloed. We centreren ons daarom op twee zaken: financiële en mentale houdbaarheid, door het werkgeversklimaat proberen te verbeteren en professionele ondersteuning te bieden daar waar nodig.

¹ Een op de vier medewerkers combineert werk met mantelzorgtaken. We investeerden in de campagne 'Mantelzorg Werkt', bieden kosteloos trainingen en cursussen aan aan ondernemers, zetten externe partners in bij ondernemers in Enschede ten behoeve van bewustwording en het creëren van een mantelzorgvriendelijk werkklimaat.

Enschede kent overigens een percentage mantelzorgers gelijk aan het landelijke gemiddelde. Het percentage mantelzorgers groeit conform landelijke lijn (14.1% langdurige ondersteuning en 46% kortdurend). Van een daling is momenteel geen sprake.

7. Kan het college bij benadering een financieel overzicht geven van de kosten per jaar neem 2020 als voorbeeld voor een mantelzorgwaardering en wat de kosten zouden zijn geweest als professionals de taken hadden uitgevoerd?

Uw raad heeft in de programmabegroting 2018-2021 € 700.000,- per jaar beschikbaar gesteld voor mantelzorgondersteuning, inclusief mantelzorgwaardering. Na aftrek van onze mantelzorg-gerelateerde subsidierelaties (waaronder de SMD en M-pact) blijft er een budget beschikbaar van ongeveer € 240.000 waar allerhande initiatieven uit worden voldaan². Deze initiatieven worden overigens door professionals op mantelzorggebied uitgevoerd.

Enschede, 14 september 2021

Burgemeester en Wethouders van Enschede,
de loco-Secretaris, de Burgemeester,

E.A. Smit

dr. G.O. van Veldhuizen

² In de raadsbrief met kenmerk 2000091462 is u een uitgebreider financieel overzicht verschaft